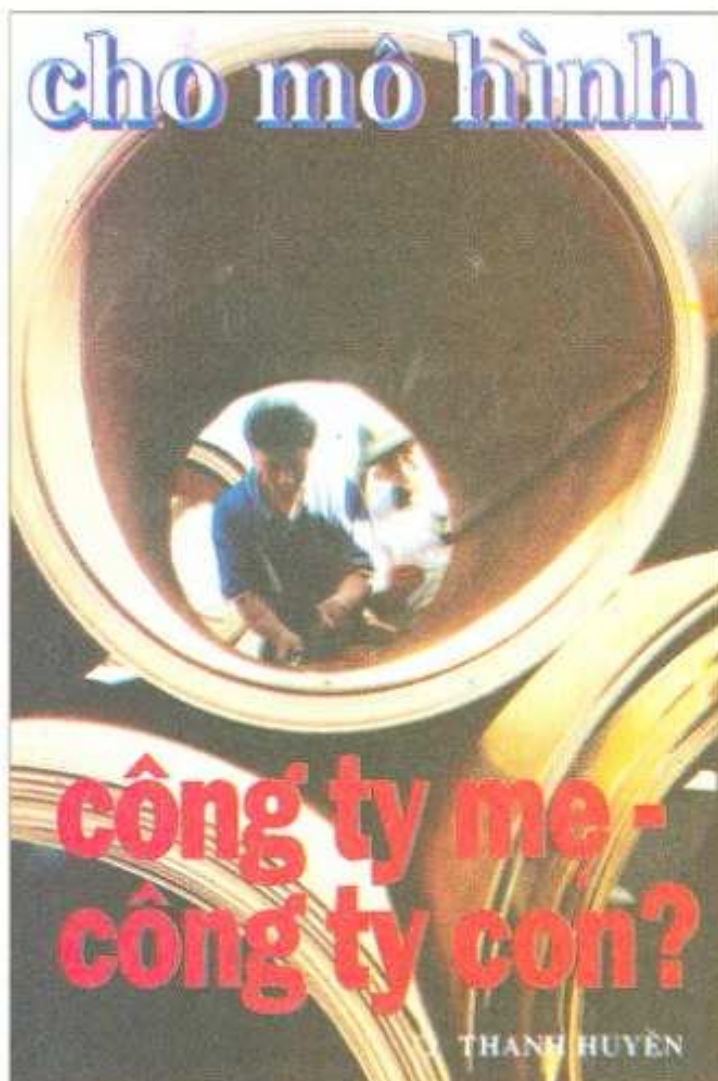

Cơ chế tài chính nào

Ngay những ngày đầu năm 2003, Thủ tướng Chính phủ đã có Chỉ thị số 01/2003/CT-TTg Về việc tiếp tục đẩy mạnh sắp xếp, đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả DNNN. Theo đó, yêu cầu đặt ra trong 5 năm (2001 - 2005) phải cơ bản hoàn thành việc sắp xếp lại DNNN theo tinh thần Nghị quyết TW 3. Năm 2003 cần có sự tập trung chỉ đạo để tạo bước chuyển biến quan trọng trong việc sắp xếp, đổi mới DNNN, trong tâm là nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh của các TCT và thực hiện CPH, giao, bán, khoán kinh doanh, cho thuê, sáp nhập, giải thể phá sản... Chính phủ yêu cầu Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với các cơ quan có liên quan nghiên cứu trình Thủ tướng Chính phủ cơ chế, chính sách nhằm tiếp tục xoá bỏ sự phân biệt trên thực tế trong các lĩnh vực tín dụng, đầu tư, đất đai, xuất nhập cảnh giữa DNNN và DNNN sau chuyển đổi để góp phần đẩy mạnh cơ cấu lại DNNN. Vậy, với mô hình công ty mẹ - công ty con cần có cơ chế tài chính nào cho phù hợp?

Hiện nay, Thủ tướng Chính phủ đã cho phép 23 Tổng công ty Nhà nước, DNNN được thí điểm chuyển sang mô hình Công ty mẹ - Công ty con. Chính sách và cơ chế tài chính cho Tổng công ty vậy là theo hai loại mô hình, bên cạnh những điểm chung sẽ có nhiều điểm khác biệt, nhất là về quy chế quản lý tài chính. Bên cạnh đó, cơ chế tài chính giữa các Tổng công ty Nhà nước với các DN thành viên cũng gặp phải những khó khăn, vướng mắc, nhất là về tính độc lập, quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm về hiệu quả sử dụng vốn cũng như hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp. Trong thời gian tới, cũng cần tiến hành đồng thời việc sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện chính sách, cơ chế tài chính cho mô hình Công ty mẹ - Công ty con và tập đoàn kinh tế. Theo ý kiến của các chuyên gia kinh tế, việc xây dựng cơ chế tài chính Tổng công ty theo mô hình công ty mẹ - công ty

Ảnh: LƯU QUANG PHỐ

con là một vấn đề mới mẻ cả trong nhận thức và thực tế nên việc xây dựng cơ chế chính sách tài chính cần tiến hành thận trọng sao cho chính sách phù hợp với thực tiễn. Chính vì thế, theo các chuyên gia, việc xây dựng cơ chế tài chính cần dựa trên những quan điểm sau:

Thứ nhất, cơ chế, chính sách phải tạo điều kiện tập trung nguồn lực vốn, tài nguyên, đất đai, nhân lực và các nguồn lực khác cho Công ty mẹ, đảm bảo cho Công ty mẹ lớn và mạnh, đủ điều kiện để đầu tư cho các Công ty con nhằm chi phối những ngành, những lĩnh vực then chốt của nền kinh tế. Công ty mẹ còn có đủ vốn để đáp ứng nhu cầu kinh doanh của mình và đủ vốn để đầu tư vào các công ty con. Cơ chế chính sách tài chính nên xác định rõ trách

nhiệm đầu tư và phương thức đầu tư của chủ sở hữu - vốn Nhà nước, đồng thời cần có cơ chế để công ty tự bổ sung vốn bằng các nguồn hợp pháp, huy động bằng nhiều phương thức khác nhau để phục vụ cho hoạt động kinh doanh và đầu tư của công ty.

Thứ hai, cơ chế chính sách tài chính tạo điều kiện cho Công ty mẹ - Công ty con phát huy cao độ tính độc lập, tự chủ, trách nhiệm và quyền hạn của chủ sở hữu đối với DN trong hoạt động kinh doanh, trong quản lý tài chính và phải xác định trong điều lệ - quy chế tài chính các DN. Bên cạnh đó, cơ chế tài chính phải thể hiện rõ quyền lợi nghĩa vụ của Công ty mẹ đối với công ty con và ngược lại. Cơ chế tài chính, nhất là Quy chế tài chính Công ty mẹ - Công ty con cần làm nổi lên

được tính độc lập, tự chủ của DN thông qua sự phân định quyền và nghĩa vụ rõ ràng.

Thứ ba, cơ chế - chính sách tài chính phải tạo dựng được môi trường tài chính lành mạnh, bình đẳng cho mọi DN trên cơ sở đó thúc đẩy hợp tác và cạnh tranh lành mạnh, tạo điều kiện cho các DN phát triển. Cơ chế, chính sách tài chính cho Công ty mẹ - Công ty con không được tạo ra bất cứ một ưu ái nào cho Công ty mẹ - Công ty con kể cả đầu tư vốn, cơ chế sử dụng vốn, phân phối kết quả kinh doanh. Bởi lẽ sự ưu ái sẽ tạo ra sự bất bình đẳng giữa các DN, làm cho DN ỷ lại, trông chờ, làm mất động lực cho sự phát triển của DN được ưu ái cũng như DN không được ưu ái.

Thứ tư, quy chế - chính sách tài chính cần thể hiện quyền cũng như nội dung và phương thức giám sát của Nhà nước đối với Công ty mẹ và trách nhiệm Nhà nước trong việc giám sát Công ty mẹ.

Và cuối cùng là việc xây dựng cơ chế, chính sách tài chính cho Công ty mẹ - Công ty con cần được kế thừa những mặt ưu điểm của các cơ chế, chính sách tài chính cho các DN hiện hành. Đồng thời cần nghiên cứu, vận dụng các chuẩn mực, thông lệ quốc tế trong việc xây dựng Quy chế tài chính của Công ty mẹ - Công ty con, xây dựng các chuẩn mực kế toán liên quan đến Công ty mẹ - Công ty con như chuẩn mực báo cáo tài chính hợp nhất. Cơ chế, chính sách tài chính cho Công ty mẹ - Công ty con phải đảm bảo tính khả thi, tức là phải đảm bảo cho cơ chế, chính sách đi vào được cuộc sống, tồn tại và phát huy tích cực. Muốn vậy, cơ chế, chính sách phải xuất phát từ các yêu cầu về hoạt động kinh doanh, quản lý tài chính của DN, nó giải quyết các nhu cầu của DN. Đồng thời nó phải có tác dụng hướng dẫn định hướng cho DN trong hoạt động kinh doanh và quản lý tài chính.

Với những quan điểm cho việc xây dựng cơ chế tài chính Tổng công ty theo mô hình Công ty mẹ - Công ty con nêu trên, hy vọng rằng 23 Tổng công ty Nhà nước, DNNN khi bắt tay chuyển sang mô hình Công ty mẹ - Công ty con sẽ được thuận lợi và thành công./.